

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΜΑΡΤΙΟΣ)

1. Οι Λακεδαιμόνιοι, όμως, είπαν ότι δεν θα υποδουλώσουν ελληνική πόλη που είχε προσφέρει μεγάλη ευεργεσία στους πολύ μεγάλους κινδύνους που απείλησαν την Ελλάδα· γι' αυτό δέχονταν να κάνουν ειρήνη υπό τον όρο (οι Αθηναίοι), αφού γκρεμίσουν τα Μακρά Τείχη και τα τείχη του Πειραιά, κι αφού παραδώσουν τα πλοία τους εκτός από δώδεκα κι αφού φέρουν πίσω τους εξόριστους, να ακολουθούν τους Λακεδαιμόνιους και στην ξηρά και στη θάλασσα, όπου τους οδηγούν αυτοί, έχοντας τον ίδιο (μ' αυτούς) εχθρό και φίλο. Ο Θηραμένης και οι πρέσβεις που ήταν μαζί του, μετέφεραν αυτούς τους όρους στην Αθήνα. Όταν εισέρχονταν στην πόλη, τους περικύκλωνε πολὺς λαός, επειδή φοβούνταν μήπως γύρισαν άπρακτοι·

2. Ο Ξενοφώντας αξιοποιεί τις δυνατότητες που του παρέχει η αρχαία ελληνική γλώσσα, ώστε να διακρίνεται μία διαβάθμιση ανάμεσα στους τέσσερις προκαταρκτικούς όρους και στον βασικό όρο της συνθήκης ειρήνης. Πιο συγκεκριμένα, οι τέσσερις προκαταρκτικοί όροι της ειρήνης παρουσιάζονται με μετοχές (καθελόντας, παραδόντας, καθέντας, νομίζοντας) ενώ ο πέμπτος με απαρέμφατο (ἔπεσθαι) το οποίο έχει ρόλο ρήματος στην πρόταση και δηλώνει όρο/συμφωνία, καθώς συντάσσεται με το ἐφ' ᾧ. Επομένως, ως πιο σημαντικός όρος παρουσιάζεται η υποχρέωση των Αθηναίων να ακολουθούν τους Λακεδαιμόνιους σε κάθε τους ενέργεια και στην ξηρά και στη θάλασσα. (μονάδες 4)

Ο/Η μαθητής/τρια πρέπει να επιλέξει δύο από τους παρακάτω τέσσερις προκαταρκτικούς όρους: (3 μονάδες για κάθε όρο που θα επιλεγεί)

α) **Κατεδάφιση των Μακρών Τειχών :** Τα Μακρά Τείχη ήταν σημαντικά, καθώς προστάτευαν τη συγκοινωνία Αθήνας και Πειραιά και εξασφάλιζαν τη συνεχή πρόσβαση των Αθηναίων στη θάλασσα και την αξιοποίηση της ναυτικής υπεροπλίας τους.

β) **Η παράδοση του στόλου :** Οι τριήρεις αποτελούσαν από τους Περσικούς πολέμους τα απόρθητα «ξύλινα τείχη» των Αθηναίων. Συνεπώς, η παράδοση των πλοίων στους

εχθρούς σήμαινε και την ουσιαστική παράδοση της πόλης και τη στρατιωτική της αποδυνάμωση.

γ) Η επάνοδος των εξόριστων ολιγαρχικών : Η επιστροφή από την εξορία εκείνων των πολιτικών προσώπων που είχαν ολιγαρχικές πεποιθήσεις σήμαινε τη δυνατότητα να οργανωθεί η φιλολακωνική πολιτική παράταξη που θα αναλάμβανε μελλοντικά την εξουσία στην Αθήνα.

δ) Οι κοινοί σύμμαχοι με τη Σπάρτη : Θεωρώντας τον ίδιο εχθρό και φίλο με τους Σπαρτιάτες, οι Αθηναίοι έχαναν την ανεξαρτησία της εξωτερικής τους πολιτικής και μετατρέπονταν σε δύναμη που ήταν υποχρεωμένη να υιοθετεί τα συμφέροντα της Σπάρτης. Με τον όρο αυτό, δηλαδή, ολοκληρωνόταν η υποδούλωση της Αθήνας.

3. Οι Αθηναίοι βρίσκονται σε κατάσταση λιμού· κάτι που έχει προκαλέσει ήδη πολλούς θανάτους. Η πολιορκία που απομόνωνσε την Αθήνα και στερούσε την πόλη από τον ανεφοδιασμό καθώς και η μακροχρόνια αναμονή των εξελίξεων, προκάλεσαν στον πληθυσμό πιεστικές συνθήκες και την ανάγκη επίλυσης του προβλήματος με κάθε κόστος (μονάδες 5). Έτσι, αν και υπάρχουν κάποιοι που δεν δέχονται τους όρους, οι περισσότεροι Αθηναίοι επιζητούν πλέον τη συνθηκολόγηση. Η εφαρμογή των όρων, μάλιστα, γίνεται με μουσικές και τρόπο που θυμίζει γιορτή σαν λύτρωση από τα δεινά του πολυετούς πολέμου (μονάδες 5).

4. Ο Θηραμένης, όταν οι πρέσβεις επιστρέφουν από τη Σπάρτη στην Αθήνα, έχει ηγετικό ρόλο και ξεχωρίζει, καθώς είναι ο μόνος που κατονομάζεται από τον Ξενοφώντα. Επηρεάζει τις εξελίξεις, όταν ανακοινώνει τους όρους της ειρήνης στους Αθηναίους. Τους προτείνει ρητά να συνθηκολογήσουν και μάλιστα φαίνεται να παρουσιάζει μόνον ένα από τους όρους, την κατεδάφιση των τειχών (μονάδες 5). Στο μεταφρασμένο απόσπασμα δεν έχει τον κύριο ρόλο, αλλά υποσκελίζεται από τον Κριτία, που είναι εκδικητικός και πιο κυνικός. Έτσι, ενώ ο Κριτίας επιμένει να ασκεί βία και να σκοτώνει πολιτικούς αντιπάλους και δημοφιλή πρόσωπα, ο Θηραμένης παρουσιάζεται πιο μετριοπαθής και σώφρων. Απορρίπτει

την αναίτια βία εναντίον όσων δεν τους έβλαψαν σε τίποτα, και με διάθεση αυτοκριτικής για τα μέσα που έχουν χρησιμοποιήσει φαίνεται να αρκείται στην κυριαρχία και τη δημοτικότητα που είχαν ήδη αποκτήσει ,δείχνοντας ότι έχει διατηρήσει κάποια ψήγματα ηθικής, σε αντίθεση με τον αμοραλιστή Κριτία.
(μονάδες 5)

5. ναῦς : ναύαρχος, ναυμαχία, ναυαγοσώστης

γῆν : γήπεδο, γεωπόνος, γαιοκτήμονας

πολύς : πολυπληθής, πολυκατοικία, πολύχρωμος

ἡμέραν : ημερολόγιο, ημερομηνία, ημεροσμίθιο

ἄρχειν : αρχηγός, αρχομανής, αρχισυντάκτης

(2 μονάδες για κάθε σύνθετο)

6. α) ποιοῦ, ἡγούμεθα, ἐγχαρεῖν, περαιοῖ (-οίη)

β) τείχεσι, ἐχθροῖς, θαλάτταις, πλήθεσι(ν), φυγάσι(ν), ἐλευθερίαις

(1 μονάδα για κάθε λέξη)

7. α) τάς ναῦς : αντικείμενο στη μετοχή παραδόντας

διὰ τὸ πλήθος : εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας στο ἐνεχώρει

τῇ δὲ ὕστεραίᾳ : δοτική του χρόνου στο ἀπήγγελλον

πείθεσθαι : τελικό απαρέμφατο υποκείμενο του ρήματος χρή

β) μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν : Δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση που εισάγεται με τον σύνδεσμο μὴ (φόβος μήπως συμβεί κάτι ανεπιθύμητο) και λειτουργεί ως αντικείμενο στη μετοχή φοβούμενοι. **(3 μονάδες)**

ὥς χρή πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περαιορεῖν : Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση, εισάγεται με τον σύνδεσμο ὥς (υποκειμενική κρίση) και λειτουργεί ως αντικείμενο στη μετοχή λέγων. **(3 μονάδες)**

8. 1-δ, 2-α, 3-ε, 4-γ, 5-η